

Başvuru Numarası : 2021/911
Toplantı Tarihi/Sayısı : 20.10.2021/2
Karar Numarası : 2021/261
Başvuran : ...
Başvuran Vekili : --
Adres : ... Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın yargılanma sürecinde delillerin doğru bir şekilde değerlendirilmediği iddiası çerçevesinde delillerin aydınlatılması talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuru dilekçesi ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelere göre başvuran:

a) 2017 yılında kolluk kuvvetleri ile girdiği silahlı çatışma nedeniyle ... Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandığını;

b) Söz konusu çatışma öncesinde kendilerini takip eden aracın kolluk kuvvetlerine ait olduğunun anlaşılmasının oldukça güç olduğunu; ayrıca siren ve korna kullanılmadığını;

c) Şahsının içerisinde bulunduğu otomobile polis ekiplerince çarpıldığını ve bu sırada kalça kemiğinin kırıldığını, ardından bilinç kaybı yaşadığını ve durumun hastane raporlarında yer aldığını; sağ ve sol elinden alınan örneklerde balistik raporunda herhangi bir barut izine rastlanmadığını;

ç) Yargılanma sürecinde delillerin kolluk kuvvetinde görevli polis memurlarınca karartıldığını; keşif talebinde bulunulmasına rağmen bu talebin mahkemece reddedildiğini iddia etmektedir.

3. Başvuran, hakkında hükmedilen hapis cezasının delillerin doğru bir şekilde değerlendirmeye tabi tutulmadığından kaynaklandığını belirtmekte; somut olaydaki delillerin aydınlatılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Egemenlik" başlıklı 6'ncı maddesi: "(...) Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." hükmünü içermektedir.

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi: "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır." hükmünü içermektedir.

6. Anayasa'nın "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinde ise: "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz." şeklinde hüküm yer almaktadır.

7. 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun "Soruşturma İşlemleri" başlığı altında hüküm altına alınan "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" başlıklı 160'ıncı maddesine göre: "(1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. (2) Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür."

8. Mezkûr Kanun'un "Sanığın savunma delillerinin toplanması istemi" başlıklı 177'nci maddesine göre: "(1)

Sanık, tanık veya bilirkişinin davetini veya savunma delillerinin toplanmasını istediğinde, bunların ilişkin olduğu olayları göstermek suretiyle bu husustaki dilekçesini duruşma gününden en az beş gün önce mahkeme başkanına veya hâkime verir. "(2) Bu dilekçe üzerine verilecek karar, kendisine derhâl bildirilir."

9. Söz konusu Kanun'un "Delilleri Takdir Yetkisi" başlıklı 217'nci maddesine göre: "*(1) Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanî kanaatiyle serbestçe takdir edilir. "(2) Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir."*

10. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "*(1) Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*" şeklinde hükme bağlanmıştır.

11. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde: "*(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"; "(g) ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"; "(i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* hükmü yer almaktadır.

12. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesine göre: "*(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."*

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesine göre: "*(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."*

14. Söz konusu Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesi: "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. (2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır."* hükmünü haizdir.

15. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" başlıklı 49'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre: "*(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir."*

16. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."* şeklindedir.

IV. ÖN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

17. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

18. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde:“(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”;“(g) ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”;“(i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” şeklinde sıralanmıştır.

19. Başvuranın dilekçesi ve ekleri incelendiğinde, başvuranın yargılanması sürecinde, davanın seyrini değiştirecek delillilerin dikkate alınmadığı; keşif talebinin mahkemece reddedildiği iddia edilmektedir. ... Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hükmedilen hapis cezasının kendisini ve ailesini mağdur ettiğini belirtmekte; delillerin tekrar değerlendirilmesini talep etmektedir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160'inci maddesinde soruşturma aşamasında delilleri toplama yetkisinin Cumhuriyet savcısında olduğu belirtilmektedir. Mezkur Kanun'un 177'nci maddesinde sanığın delil toplanmasına ilişkin talebini içeren dilekçesini mahkeme başkanına veya hakime vereceği hüküm altına alınmaktadır. Kanun'un 217'nci maddesinde ise delilleri takdir yetkisinin hakimde olduğu düzenlenmektedir. Öte yandan, kesinleşmiş hüküm hakkında “yeni delil” veya “yeni olay” olduğunun anlaşılması halinde olağanüstü bir kanun yolu olan "yargılamanın yenilenmesi" yoluna da gidilebilmektedir. Anılan hükümler ile Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddeleri birlikte ele alındığında başvuranın, somut olaya ilişkin delillerin değerlendirilmesi talebinin yargı makamlarının uhdesinde olduğu anlaşılmıştır.

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (ç) bendine göre Kuruma yapılan başvuruların “Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı” da ön inceleme aşamasında incelenmesi gereken hususlardandır. Öte yandan mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesinin 2'nci fıkrasında “Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” hükmü bulunmaktadır.

21. Bu çerçevede başvuru dosyası ve ekleri yukarıda anılan mevzuat ile birlikte değerlendirildiğinde başvuranın yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlere yönelik taleplerinin ön inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
 2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
 3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 20.10.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Alişan TİRYAKİ

II. Başkan

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Zennure BER
Kurul Üyesi